

Sinisten aluevaaliohjelma 2022

Suomalaisten sotepalvelut vihdoin kuntoon - ei hallintohimmelille

Johdanto

Kun suomalainen tarvitsee apua, sen on löydyttävä nopeasti ja läheltä. Tämän tulee olla sosiaali- ja terveyspalvelujen tärkein periaate. Nykyinen Marinin hallitus on rakentamassa ideologista hallintohimmeliä, joka uhkaa heikentää suomalaisten palveluja ja kasvattaa terveydenhuollon kustannuksia entisestään. Suunta on väärä, ja se on korjattava aluevaaleissa, ennen kuin on liian myöhäistä.

Sinisten aluevaaliohjelma keskittyy viiteen suureen ongelmaan, joihin esitämme korjauksia:

1. Hallituksen surkea soteuudistus
2. Huutava hoitajapula
3. Koronatoimien sekava ja heikko johtaminen
4. Kalliit tietojärjestelmät, jotka hankaloittavat hoitajien työtä ja vähentävät hoitoon käytettävää aikaa
5. Suomalaisten heikentyvä yleiskunto ja hyvinvointi

1. Soteuudistuksen toteutus jäihin - pilotoidaan parempi perhelääkärimalli

Ongelma: Marinin hallituksen valtiokeskeinen soteuudistus unohtaa ihmisen, maksaa neljä miljardia euroa ja keskittyy vain uusien hallinnon tasojen luomiseen. Uudistus ei vastaa soteuudistuksen alkuperäisiin tavoitteisiin: se ei helpota hoitopääsyä, lyhennä jonoja eikä hillitse terveydenhuollon kustannusten kasvua. Huonoa mallia ei tule ajaa läpi väkisin. Soten suhteen tarvitaan aikalisä ja suunnanmuutos.

Soteuudistuksen korjausehdotukset:

- **Nykyinen soteuudistus on keskeytettävä**, ennen kuin on liian myöhäistä.
- **Yrittäjöpohjaisesta perhelääkärimallista on välittömästi käynnistettävä pilotti.** Vastaava perhelääkärimalli toimii jo monessa Euroopan maassa ja on onnistunut parantamaan palveluiden laatua sekä niiden kustannustehokkuutta. Mallissa sotepalvelut rakennetaan ihmisen tarpeiden ympärille, ja sama lääkäri huolehtii ihmisen sekä hänen perheensä terveydestä.
- **Yritykset on otettava mukaan tuottamaan sotepalveluja** samoilla säännöillä julkisen sektorin kanssa, jotta saamme koko terveydenhuollon parhaan osaamisen kaikkien saataville. Yksityinen terveydenhuolto ei voi olla vain rikkaiden etuoikeus, vaan siitä tulee tehdä jokaisen perusoikeus.
- **Maakuntaveroa ei tule toteuttaa.** Soteuudistusta ei voida toteuttaa kiristämällä ihmisten elämää uusilla veroilla ja kasvattamalla heidän jo entuudestaan korkeaa verotaakkaa.
- **Pelastustoimen riittävä rahoitus on varmistettava.** Sisäisen turvallisuuden parantaminen on keskeinen aluevaalien asia.
- **Kaikki soten kustannukset on avattava läpinäkyvästi ja vertailukelpoisesti kansalaisille.** Selvitykset ovat osoittaneet, että monet julkisen sektorin sote-palvelut ovat tehottomia ja kalliita.
- **Reuna-alueiden sote-palvelut on turvattava.** Tuodaan ihmisten luokse liikkuvia perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon palveluja, kuten näyttöiden ottaminen. Akuuteissa sairaalahoitoa vaativissa tilanteissa ihmisten on päästävä hoitoon itseään maantieteellisesti lähimpään palveluun välittämättä hyvinvointialueiden byrokrattisista rajoista.

2. Hoitajapula on ratkaistava

Ongelma: Suomessa on huutava pula hoitajista. Etenkin koronan jälkeen on jo nyt nähtävissä, että hoitojonot paisuvat holtittomiksi ja ihmisiä uhkaa jäädä vaille tarvitsemaansa apua. Hoitajien ammatti on raskas, usein huonosti johdettu ja liian matalasti palkattu. Tämän vuoksi ihmiset poistuvat alalta. Niin kauan, kun julkisen sektorin työnantajilla on käytännössä monopoliasema työntekijöihin, ongelma ei poistu.

Hoitajapulan korjausehdotukset:

- **Markkinoita on vapautettava niin, että toimijoille syntyy mahdollisuus kilpailla osaavista hoitajista palkkojen avulla.** Tällöin myös julkiselle sektorille aiheutuu paine nostaa palkkoja. Hoitajapulan juurisyyt eivät korjaannu ulkomaisella halpatyövoimalla.
- **Sote-palveluihin on rakennettava parempi johtamisen kulttuuri.** Työntekijätyytyväisyyttä on mitattava ja seurattava läpinäkyvästi, avoimesti ja yhtenäisesti koko maassa. Kyselyiden on oltava aidosti vaikuttavia. Esimerkiksi johdon palkkioita ei tule maksaa, jos työntekijä- tai asiakastyytyväisyydessä on ongelmia.
- **Harjoittelusta tulee maksaa palkkaa myös sotealalla.**
- **Terveydenhuollon tukihenkilöstöä on lisättävä.** Hoitaja ei ole siivoaja eikä kokki, vaan hoitaja, jonka tulee voida käyttää aikansa hoitotyöhön.

3. Ryhtiä koronatoimiin

Ongelma: Suomen koronatoimia ei johda kukaan. Edestakainen kiristysten ja löysäysten linja, ristiriitainen viestintä, toisten jatkuva syyttely ja epä johdonmukainen toiminta ovat pitäneet suomalaisia yrittäjiä löyhässä hirressä kohta jo kahden vuoden ajan. Samaan aikaan hallitus ei ole saanut kuntoon edes perusasioita, kuten rajaturvallisuutta, tartuntaketjujen kattavaa jäljitystä tai yksiselitteisiä ohjeita koronapassin käytöstä.

Koronatoimien korjausehdotukset:

- **Rajat kiinni koronalta.** Rajojen turvallisuus näkyy suoraan teho-osastoilla. Kaikilta maahantulijoilta on vaadittava rajalla tuoretta negatiivista testitulosta lähtömaasta ja pakollista vähintään 7 vuorokauden karanteenia Suomessa.
- **Paikalliset epidemiamotit on tehtävä mahdollisiksi,** jotta tartuntaketjut pystytään pysäyttämään pieneen joukkoon ihmisiä paikallisilla sulkutoimilla.
- **Suomeen on perustettava kriisi johtamisen osaajista koostuva koronanyrkki,** joka vastaa pandemian hoidosta ilman puoluepoliittisuuksia.
- **Työterveys, terveydenhuollon opiskelijat ja eläkeläiset sekä puolustusvoimat on otettava mukaan toteuttamaan koronarokottamista.**
- **Reilua yrittäjille: koronatoimien mahdollisuudesta on viestittävä selkeästi etukäteen, ja turhaa sääntelyä on purettava.** Esimerkiksi ravintolayrittäjille on sallittava alkoholijuomien vapaa ulosmyynti, jotta rajoitustoimet eivät aja heitä konkurssiin.

4. Tietojärjestelmät 2020-luvulle - annetaan ammattilaisten keskittyä ihmisiin, ei laitteisiin tai ohjelmistoihin

Ongelma: Terveydenhuollon tietojärjestelmät ovat vanhanaikaisia, keskenään yhteensopimattomia ja huonoilla kriteereillä hankittuja. Tämän seurauksena ammattilaisten aika menee ohjelmistojen kanssa painimiseen, ei ihmisten kohtaamiseen, ja esimerkiksi paikasta toiseen muuttava ihminen joutuu itse kertaamaan terveystietojaan moneen kertaan. Päällekkäiset ja huonosti toisiinsa linkittyvät ohjelmistot aiheuttavat merkittäviä kustannuksia, ja pahimmillaan potilasturvallisuus vaarantuu.

Tietojärjestelmien korjausehdotukset:

- **Suomen on otettava käyttöön Viron kaltainen laki siitä, että julkisen sektorin ei tule kysyä samaa tietoa ihmiseltä kahdesti.**

- **Soten tietojärjestelmät on sovittava yhteen muiden viranomaisjärjestelmien kanssa.** Niiden on myös tarjottava avoimia rajapintoja lisäohjelmistoille, joita voidaan ottaa alueellisesti käyttöön ja pilotoida tarpeen mukaan.
- **Pienillä yrityksillä on oltava mahdollisuus osallistua tarjouskilpailuihin.** Siksi hankinnat on pyrittävä pilkkomaan ja kilpailuttamaan reilummin.
- **Kaikkien tietojärjestelmähankintojen hinnan on oltava sidottu tuloksiin,** joissa huomioidaan palaute hoitajilta ja lääkäreiltä sekä järjestelmän toteutuneet kustannukset ja ajansäästö.
- **Perustetaan Suomeen digiministeriö,** joka varmistaa automaation ja itsepalvelun potentiaalın täyden hyödyntämisen myös sotepalveluissa.

5. Ihminen keskiöön - tuetaan omasta ja läheisten terveydestä huolehtimista

Ongelma: Suomalaisten peruskunto ja hyvinvointi heikentyvät. Kyse ei ole vain väestön vanhentumisesta, vaan myös yhteisöllisyyden vähenemisestä, matalan kynnyksen avun puutteesta ja koronan myötä pahenevista terveyden ja mielenterveyden ongelmista. Moni myös uupuu huolehtiessaan oman perheenjäsenen tai läheisen terveydestä ilman riittävää tukea.

Korjausehdotukset hyvinvoinnin parantamiseen:

- **Läheisistään huolehtivia omaishoitajille on osoitettava enemmän arvostusta ja heitä on tuettava paremmin.** Lisätään omaishoitajien vapaapäiviä ja varmistetaan turvallisen sijaishoidon saatavuus ja laatu.
- **Liikuntapalveluja on lisättävä merkittävästi koronan aiheuttamien ongelmien torjumiseksi.** Liikunnalla on merkittävä rooli terveysongelmien ennaltaehkäisyssä. Kun lisätään ennaltaehkäisyä, säästetään huomattavasti tulevaisuuden sote-menoja.
- **Yhden luukun matalan kynnyksen palvelupisteitä on lisättävä.** Lopetetaan ihmisten juoksuttaminen viranomaiselta toiselle. Otetaan käyttöön aikuisten palvelupisteet nuorten Ohjaamoiden mallin mukaisesti. Työnhaku, sosiaaliturva ja sosiaalityö yhdellä oven avauksella.
- **Yhdenvertaiset vammaispalvelut on turvattava koko maassa.** Vammaisten oikeusturvan on toteuduttava yhdenvertaisesti terveyspalveluiden saatavuudessa ja saavutettavuudessa.
- **Hallituksen vesittämä terapiatakuu on toteutettava.** Mielenterveyden ongelmiin puuttuminen varhaisessa vaiheessa vähentää sekä kustannuksia että inhimillistä kärsimystä.